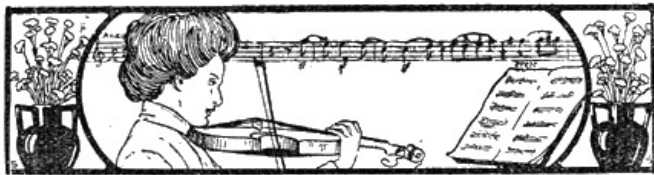

Opere, za katere ni več plačati tantiem. Razen Wagnerjevih oper od tek. leta ni več plačevati tantiem od oper „Stradella“ in „Marta“ skladatelja Flotowa. Leta 1915 bo prost tudi Smetana („Prodana nevesta“).

Odmevi iz koncertne dvorane.

Poljak dr. Lierhammer, graškim akademikom devetdesetih let preteklega stoletja dobro znani izborni basist, je priredil v Londonu lep pesemski večer, na katerem so bile zastopane poleg Weingartnerjevih skladb v prvi vrsti pesmi ruskih skladateljev. Lierhammer je sodeloval svojčas z velikim umetniškim uspehom pri koncertih — da, da: pri koncertih — Slov. Akad. Društva „Triglav“ v Gradcu. Tako je pel na pr. bavovski solo v *Ipačevci* kantati „Kdo je mar?“, ki se je onopot v Gradcu prvič prednašala s spremljevanjem orkestra pod vodstvom *Gojmira Kreka*. Pa tudi pri mnogih drugih akademskih koncertih, jugoslovanskih in poljskih, je sodeloval odlično kot pevec-solist, pojoč Chopinove, Schumannove in druge samospeve. Spomin na te lepe večere je lep, hkratu tudi grenek, če pomislimo, da se je v onih letih slavil Prešernov rojstni dan z resnimi glasbenimi prireditvami, kojih mesto je zasedla že davno Terpsihora. V umetniških zadevah je akademična mladež očitno nazadovala. Naj bi se tudi v tem oziru obrnilo na bolje!

Osp Gabrilovič je imel sijajen uspeh s svojim koncertnim ciklusom „Razvoj klavirskega koncerta“ v Berlinu. Na 6 koncertih je prednašal sledeče koncerte: I. *Bach*, g, št. 15, *Mozart* d (K. S. 466), *Beethoven* e, op. 37., II. *Beethoven*: G op. 58, Es op. 73 in njegovo fantazijo z orkestrom in zborom op. 80. III. *Mendelssohn* Capriccio brillant, h, op. 33 in koncerte *Chopin*, e, op. 11, *Schumann*, a, op. 54, *Weber*, f, op. 79. IV. *Rubinstein*, d, op. 70, *Liszt* Es in *Čajkovskij* b, op. 23. V. *Brahms*, d, op. 15 in B op. 83. VI. *Franck* Variations symphoniques, *Saint-Saëns* c, op. 44, *R. Strauss*, burleska d in *Rahmaninov* e, op. 18. Izbero del v okviru 6 koncertov moramo imenovati naravnost mojstrsko. Da je bila tudi igra Gabriloviča sijajna, so potrdili razni glasbeni listi, med njimi „Signale für die musikalische Welt“ (Berlin).

„Prvo poljsko pevsko slavlje“ se je vršilo 8.—10. novembra 1913 v Lvovu. Ustanovila se je „Zaveza poljskih glasbenih in pevskih društev“ in prednašalo par večjih del. Za pokrovitelja Zaveze so izvolili kneza A. Lubomirskega.

„Trio-rhapsodija“ Poljaka Ludomira Rožičkega je bila pri prvotni prednašbi v Frankfurtu o/M. z odobravanjem sprejeta. Igrali so jo gg. Pozniak, Hans Bassermann in Heinz Beyer.

Peterburški Godalni Kvartet je prednašal na svojem koncertu v Lipskem *Smetanov* kvartet v e („Z mého života“), *Tanejeva* kvartet v A op. 13 in *Čajkovskega* trio v a op. 50. Sodelovala je tudi *Lydia Kobelatzky-Illyna*, ki je zapela pesmi od Grečaninova, Čajkovskega in Rahmaninova.

Istotam je priredil *Jos. Press* slovanski komorni večer z velikim uspehom: *Dvořákov* koncert za cello v h, *Juonova* sonata op. 54 in *Čajkovskega* variacije op. 33.

Henrika pl. Opieňskega, poljskega skladatelja, kompozicijski večer se je vršil pod skladateljevim vodstvom v Berlinu. Kritika vidi v njem dobrega dirigenta, toda premalo izvirnega skladatelja. V njegovih simfonskih pesnitvah je baje preveč spominov na tujo programsko glasbo raznega izvora (Berlioz,

Liszt, Strauß). Njegove pesmi, ki jih je prednašala *Félicie Kašebowska*, so našle močno odobravanje.

Glasbeno Društvo v Krakovu je prednašalo 2 poljski novosti: *Karłowicza* „Žalostna povest“ in predigro oratorija „Jeruzalem“ *Nowowiejskega*.

Novo koncertno suito S. O. Tanejeva za gosli in klavir je prvič igral *A. Pečnikov* v Berlinu.

S knjižne mize in iz glasbene mape.

„Srpska muzička biblioteka“ je nov srbski glasbeni list, ki ga izdaja glasom notice „Sv. Cecilije“ 1913 str. 57 srbski skladatelj in profesor novosadske gimnazije *Izidor Baič*. List je mesečnik, stane na leto K 12.— in prinaša le kompozicije brez teksta na način prejšnjih „Novih Akordov“. Mi ga pa doslej nismo videli.

„Pjevački Vjesnik“, organ hrvaškega „Saveza“, je začel baje zopet izhajati začetkom tek. leta. (Prim. „Sv. Cecilija“ 1913 str. 61).

Za češko operno glasbo se poteguje dunajski glasbenik *Karl Lafite* v dveh zelo tople pisanih člankih dunajske glasbene revije „Der Merker“ IV. letnik, str. 3 in 10.

„Cerkveni Glasbenik“ (glasilo Cecilijinega Društva v Ljubljani, mesečnik z glasbeno prilogo celoletno K 5—) je objavil tekom XXXVI. letnika (1913) zanimivo študijo dr. *Jos. Mantuanija* „Zgodovinski razvoj slov. cerkvene pesmi“. O protestantski in protireformacijski dobi pravi avtor: „Protestantske pesmi so se morale razširiti, ker je ljudstvo pri bogoslužju skoraj izključno slovenske pesmi prepevalo. Baš zaradi te razširjenosti je protireformacija posegla po čisto napačnem sredstvu, da je ljudsko petje v cerkvi zatrla... A stari uzorci so se bili poizgubili, novih pesmi v slovenskem jeziku zlagati pa duhovniki takrat vsled svoje vzgoje niso bili zmožni.“ (str. 18). Za te trditve navaja Mantuani dokaze. Podrobno se peča s *Trubarjem*. Za dokaz, da so tudi v krogih protireformacije vsaj teoretično mislili na ljudsko petje v slovenskem jeziku, navaja „doslej neznano beležko“ iz dnevnika ljubljanskega škofa *Hrena* iz leta 1627 in pismo istega škofa jezuitu Janezu Čaudiku v Gradec z dne 10. aprila 1612, v katerih govori „de nostro Hymnologio Slauico“ oziroma „Hymnologio meo Slavico“. Kje je rokopis te slovenske pesmarice, se ne ve. Slovenske pesmi so izdali pozneje duhovniki *Matija Castelez*, *Ahac Steržinar*, *Anton Wider*, *Primož Lavrenčič*, *Štefan Kuzmič* (za ogrske Slovence), *Filip Jakob Repež*, *Maks Redeskini*, *Leopold Volkmer*, *Franc Pavlič*, *Gašper Rupnik*, *O. Gutschmann*, *Valentin Stanič*, *Jurij Japel*, *Peter Dainko*, *Luka Dolinar*, *Blaž Potočnik* in drugi. Dela so navedena večinoma po Marnovem Jezičniku in Simoničevi Bibliografiji, ki strogo bibliografsko pač nista zanesljiva. Tudi *Riharjeva* „znamenitejša“ dela so omenjena, karakteristike Riharjevega delovanja pa manjka. Več pozornosti je posvetil Mantuani delovanju *Gašperja* in *Kamila Maška*, zlasti zadnjega, „ker je“, kakor pravi pisec, „imel pred očmi načrt za nekako reformo cerkvene glasbe“. Dalje imenuje še *Andreja Praprotnika*, *Riharjanca Luko Jerana* in *Andreja Vavkna*. *Leopold Belar* in *Anton Nedved* „sta prva stopila na boljjo pot“. „Odločneje je stopal *Fran Gerbič*“. Za liturgično spodobnost cerkvene glasbe se je boril zlasti *Anton Foerster*. Ž njim in za njim se je mnogo drugih zavzelo za zboljšanje cerkvene glasbe. L. 1877. se je s pomočjo knezoškofa dr. Pogačarja ustanovilo „Cecilijino Društvo“, začeli so delovati